

OSVRTI I PRIKAZI

Mira Menac-Mihalić
Zagreb

11. ZNANSTVENI SKUP O HRVATSKIM DIJALEKTIMA (15. - 17. svibnja 2008.)

U organizaciji Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, njezinog Razreda za filološke znanosti i Odbora za dijalektologiju te Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje u Zagrebu, u palači Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Zrinski trg 11, održan je od 15. do 17. svibnja 2008. znanstveni skup o hrvatskim dijalektima, jedanaesti po redu.

Predsjednik Organizacijskog odbora bio je Dalibor Brozović, tajnici Vesna Zečević, Mijo Lončarić i Anita Celinić, a članovi: Milan Moguš, Petar Šimunović, Dunja Brozović-Rončević, Mira Menac-Mihalić.

Skup je otvorio **akademik Milan Moguš**, predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, pozdravio ga je **akademik Petar Šimunović**, tajnik Razreda za filološke znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Skupu se obratio **akademik Dalibor Brozović**, predsjednik Odbora za dijalektologiju Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Promovirana su dva vrijedna izdanja Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. O *Općeslavenskom lingvističkom atlasu, Serija fonetsko-gramatička, Tom 4a, Refleksi *b, *b*, Zagreb 2006. (2007.) govorile su dr. **Mira Menac-Mihalić**, predstojnica Katedre za dijalektologiju i povijest hrvatskoga jezika Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, i dr. **Dunja Brozović**, ravnateljica Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Kao rezultat ozbiljnoga i dugotrajnog rada na *Općeslavenskom lingvističkom atlasu* koji traje već pola stoljeća, nakon niza knjiga izdanih u Moskvi, Beogradu, Warszawi, Wrocławu, Krakowu, Skopju itd., ova knjiga, izašla u Hrvatskoj, pokazuje da su hrvatski dijalektolozi, na čelu s akademikom Daliborom Brozovićem, urednikom ovoga izdanja, taj međunarodno važan posao obavili na visokoj stručnoj i znanstvenoj razini, što je velik prinos dijalektologiji, povijesti jezika, lingvistici općenito kao i ugledu hrvatske znanosti u svijetu.

Akademik Petar Šimunović predstavio je *Hrvatski dijalektološki zbornik 14*, Zagreb 2008., u kojem su objavljeni referati s dvaju prošlih dijalektoloških skupova (*Hrvatski štokavski dijalekti* i *Dijalekatska leksikografija*) i dijalektološke rasprave Đure Blažeke, Ive Lukežić i Žarka Muljačića.

Jedanaesti skup o hrvatskim dijalektima bio je posvećen dvjema temama: 1. **Mate Hraste kao dijalektolog** (o 110. godišnjici njegova rođenja); 2. **Hrvatski dijalekti u migracijama**.

O **Mati Hrasti kao dijalektologu**, jednom od utemeljitelja hrvatske dijalektologije, održano je 12 referata, iz kojih se moglo doznati o velikom doprinosu Mate Hraste hrvatskoj dijalektologiji, ali i o promjenama u pojedinim govorima koje su se dogodile od njegova istraživanja sredinom prošloga stoljeća do danas. Uvodni referat *Moj profesor Mate Hraste* održao je akademik **Milan Moguš**, njegov neposredni nasljednik na Katedri za dijalektologiju i povijest jezika i u uredništvu *Hrvatskoga dijalektološkog zbornika*.

O prvom je temi bilo još 11 referata: Željko Jozić (Zagreb), *Mate Hraste o dijalektološkim istraživanjima*; Mijo Lončarić (Zagreb), *Hraste o kajkavštini*; Stojan Vrljić (Split / Mostar), *Mate Hraste kao dijalektolog*; Iva Lukežić (Rijeka), *Rapska akcentuacija nakon 'Osobina suvremene rapske akcentuacije' Mate Hraste iz 1955. godine*; Anita Celinić i Mira Menac-Mihalić (Zagreb), *Govor Pitava od Hraste do danas*; Silvana Vranić (Rijeka), *Hrastini prilozima o otočnim govorima sjevernoga hrvatskoga primorja*; Ljiljana Kolenić (Osijek), *Leksik i frazeologija Hrastinih dijalektoloških članaka*; Lina Pliško (Pula) *Jugozapadni istarski ili štakavsko-čakavski dijalekt u svjetlu Hrastina istraživanja*; Sandra Tamaro (Pula), *Romanizmi u govoru Vintijana*; Martina Bašić (Zagreb), *O skakanju akcenta na proklitiku u mjesnom govoru Crikvenice*; David Mandić (Pula), *Akut u jugozapadnim istarskim govorima*.

Šesnaest referata bilo je posvećeno **hrvatskim dijalektima u migracijama**, od najstarijih do najnovijih, nastalih u migracijama devedesetih godina 20. st. Bilo je govora o Hrvatima u Italiji, Mađarskoj, Rumunjskoj, Austriji, Bosni i Hercegovini, o hrvatsko-ukrajinskim poveznicama itd.

Uvodni referat održao je prof. dr. **Josip Lisac** (Zadar), *Tri dijalekta triju narječja kao najizrazitiji primjeri migracija u hrvatskom jeziku*.

Pavel Gricenko (Kijev, Ukrajina), *Horvats'ko-ukraïns'ki leksyko-semantyčni paraleli v svitli polimovnyh atlasiv*, Persida Lazarević Di Giacomo (Pescara, Italija), *Iliri i Slaveni, a ne više Šklavuni: hrvatski govori u službi talijanskoga Risorgimenta*, Goran Filipi (Pula), *Čakavski elementi iz Dalmacije u istrorumunjskim govorima*; Alemko Gluhak (Zagreb), *Dijalekti i jezični starina*; Mate Kapović (Zagreb), *Čakavsko i kajkavsko u donjosutlanskoj akcentuaciji*; Domagoj Vidović (Zagreb), *Utjecaj migracija na novoštokavske ijekavske govore u Neretvanskoj krajini i Donjoj Hercegovini*; Branimir Crljenko (Rovinj), *Karaševski hrvatski u zbirci pjesama Milja Šere 'Pogleni, Bože, na naše sље'*; Živko Gorjanac (Baja, Mađarska), *Neke svojstvenosti hrvatskoga govora sela Santova u Mađarskoj*; Mijo Lončarić (Zagreb), *Kajkavski govori u Banatu*; Sabine Pawischitz (Beč, Austrija), *Obiteljski nadimci na primjeru sela Brodršdorfa*; Đuro Blažeka (Zagreb / Čakovec), *Utjecaj štokavskih doseljenika na istočni dio međimurskog dijalekta*; Jela Maresić (Zagreb), *Promjene jezičnih sustava na križevačkom području*; Herta Maurer-Lausegger (Celovec, Austrija), *Jezičkovne različice in jezikovna raba v dvo- in večjezičnem okolju na avstrijskem Koroškem*; Stipe Kekez (Zagreb), *Govor Janjevaca doseljenih u Zagreb migracijama devedesetih*.

Završnu riječ održao je **akademik Petar Šimunović**. Istaknuo je da su svi referati bili na doličnoj znanstvenoj visini. Uspjehu skupa svakako su pridonijela i izlaganja referenata iz Austrije, Italije, Mađarske i Ukrajine, koji su skupu dali međunarodnu dimenziju. Veliki je dobitak za hrvatsku dijalektologiju i to što su se na ovom skupu pojavila mnogi mlađi istraživači hrvatske dijalektologije, koji su pokazali znanje, sigurno bilježenje i znanstvenu

interpretaciju podataka, i posebno velik interes prema najkompleksnijem problemu hrvatske dijalektologije – akcentuaciji.

Izvorni govori hrvatskoga jezika na svim su jezičnim razinama ugroženi zbog globalizacije, utjecaja standardnoga jezika na dijalekte, zbog utjecaja sredstava javnog komuniciranja, zbog rata, izbjeglištva, raseljavanja itd. Stoga je izuzetno važno što prije i što više istraživati i zapisivati na terenu. Potrebno je djelovati da bi se izvorni govori kao dio opće i nacionalne kulture sačuvali.